

Izaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
jema. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razgasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrti leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Frederik Engels.

(Ob stoletnici njegovega rojstva.)

Dne 28. novembra smo praznovali stoletnico rojstva enega izmed ustvariteljev znanstvenega socializma, Frederika Engelsa.

Engels se je rodil dne 28. novembra 1820 kot sin imovitega tovarnarja. Že v svoji zgodnji mladosti je Engels pokazal veliko nadarjenost. Na pot revolucionarnega razrednega boja ga je dovela ne morda osebna revščina, temveč izključno le njegova visoka inteligenca. On je bil učnik na vsch poljih znanstva. Zelo mnogo se je bavil s filozofijo, matematiko in z zgodovino in preiskaval vzroke nesoglasja v kapitalističnem načinu produkcije. Vse svoje znanje je posvetil delu za proletarijat — ne samo s tem, da se je bavil s teoretičnim delom za socializem, temveč tudi s tem, da se je tudi praktično udeleževal v boju za pravice proletarijata. Tako je postal Engels v skupnem delu z Marxom duševni voditelj mednarodnega proletarijata in osnovelec znanstvenega socializma.

Njegovo najboljšo delo je knjiga »Položaj deavškega razreda na Angleškem«. To delo je obenem tudi prvo delo znanstvenega socializma. Engels je s tem delom dal znanstvenemu socializmu ekonomsko podlago. »Komunistični manifest« skupno delo Marxa in Engelsa, je temelj znanstvenega socializma. Ne glede na to je Engels napisal še celo vrsto drugih važnih znanstvenih del. Mnogo od teh jih je polemične vsebine. Najvažnejša pa so ona, v katerih je Engels materialistično naziranje o

zgodovini dvignil na višino metode znanstvenega proučevanja.

Zasluga Marxa in Engelsa je, da sta socializem spravila v sklad delavskega gibanja s tem, da sta dokazala, da le edino proletarijat tista sila, ki more krivični družabni red preobraziti v pravičnega, t. i. v socialističnega.

Mnogo desetletij je že preteklo, odkar se internacionalni proletarijat bori za svoje pravice. Njegov boj je težak in naporen. Eno pa je kar moremo danes z veseljem konstatirati: to namreč, da se je socialistična misel opirala po vsem svetu že najširši plasti trdečera proletarijata kar znači, da se konec kapitalistične produkcije bliža s hitrimi koraki. In ravno na dan 28. novembra letos, ob stoletnici Engelsevega rojstva je triumfirala tudi pri nas v Jugoslaviji proletarska misel. Čeprav žalibov še ne tako enotna kot si to gotovo želi ves naš proletarijat in kakor bi bilo najbolj v interesu delavskega razreda. Ni še sicer čas, ko bi se mogli veseliti končnega našega cilja uresničenja socialističnega družabnega reda. Trdna naša vera v socializem na nam daje poeum za vse nadaljnjše boje, ki jih bomo neustrašeno bojevali za uresničenje našega ideala zoper krivični kapitalizem da nam znanjci, ki bodo kdaj uživali srečnejše življenje v socialistični družbi, kakor ga mi sedaj, pod harmonij kapitala, ne bomo mogli zlega očitati.

Engelsov nauk.

28. novembra je slavil proletarijat celega sveta stoletnico rojstva enega svojih najgenialnejših prvoboriteljev in ustanovitelja proletarske internacionale, Frederika Engelsa.

Engelsovo ime je nerazdružno spojeno z imenom duhovnega početnika moderne socialistične znanosti Karla Marxa. Ta dva moža sta v sredi minolega stoletja položila trdne temelje znanstvenemu socializmu, in tako prenela vse dotlej obstoječe socialistične teorije iz krakstava utopiističnih sanj na trdna realna tla.

Marx je učil proletarijat, da je treba dnevne dogodke presojati z zgodovinsko-znanstvenega stališča. Engelsova velika zasluga pa je, da je pokazal proletarijatu, kako je treba Marrovo znanstveno metodo uporabljati. Nihče ni tako kruto zasmejeval onih, ki so hoteli Marxove nauke ponizati na ščlonu in ki so učili, da je treba razredni boj v vseh deželah in v vsaki razvojni dobi čisto mehanično uporabljati, kakor je to storil Engels.

Kdor bi hotel danes s citati iz Marxa in Engelsa reševati socialne probleme današnje dobe ta je v veliki zmoti in ne pozna duha Engelsevega. Kar nas je učil Engels, to je nekaj čisto drugega: Gospodarski socialni in politični pogoji za bol proletarijata so v posameznih deželah v gotovih zgodovinskih dobah različni. Te pogoje je treba na pod-

lagi Marxovih naukov in z uporabo Marxove kritične metode analizirati in jasno spoznati, in potem šele so določiti cilj, katere si more proletarijat v gotovem momentu postaviti in na sredstva katerih se mora posluževati v gotovih momentih.

Zato je veliki revolucionar Engels neumorno znanstveno pobijal Blankiste (predhodnike današnjih ruskih teroristov) in pristaše Bakunina: ni mu bilo do dna duše gnusno in zornu avanturistično jeračkanje z revolucijo in tistim kričanjem ki se zitali, da pravi in resnični revolucionar ne pozna in ne sme poznati nobenih vmesnih postaj ali etap in ne sme poznati kompromisov. (tako govorijo tudi današnji komunisti, delajo pa drugače) — tem je odgovoril: »da delajo v pravem revolucionarnem smislu in duhu le oni, ki soznalo da etan in kompromisov ne ustvarjamo mi, ampak jih ustvarja zgodovinski razvoj. In da je zato dovolj, če se etane in kompromisi soznalo kot taki pri tem da ne izereši končnega cilja vsega razrednega proletarskega boja, iz oči namreč, odprava razredov.

Ta Engelsov odgovor in nauk naj si zapomni tudi naš slovenski proletarijat in potem ne bo nasedal praznim »revolucionarnim« avanturizmom. Za nas mora pomeniti stvarni in kritično utemeljeni nauk Engelsov nekaj več kakor kričanje onih, ki se z revolucijo samo jeračkajo.

SPLOŠNI IZID VOLITEV V KRANJSKEM OKROŽJU.

LDU Ljubljana, 30. Rezultat volitev v konstituanto za volilno okrožje Ljubljana - Novo mesto (Kranjsko volilno okrožje) je na podlagi uradnega skrutinila glavnega volilnega odbora nastopen: Oddani glasovi v političnem okraju: 1. Cerknica 2478, 2. Črnomelj 3828, 3. Kamnik 7214, 4. Kočevje 5437, 5. Kranj 9035, 6. Krško 8297, 7. Ljubla 6431, 8. Ljubljana okolica 10.840, 9. Novo mesto 7.291, 10. Radovljica 6590, Skupaj

67.351. Količnik znaša 5612, za kvalifikacijo 22.450. Izvoljeni od

SLS	5	poslancev s sploš. pogoji, 1 kval.
SKS	3	" " " " " 1 "
JDS	1	" " " " " 0 "
JSDS	1	" " " " " 0 "
NSS	0	" " " " " 0 "
KSI	2	" " " " " 1 "

IZID VOLITEV V DALMACIJI

LDU Split, 30. Končni izid volitev je nastopen: Večino so dobili kandidati te-

žaške stranke, in sicer so izvoljeni Franjič, Višalović in Lovričević. Ljudska stranka je dobila tri mandate in ne, kakor je bilo prvotno javljeno, štiri ter so izvoljeni od Ljudske stranke v ustavotvorno skupščino Milanović, dr. Maszi in dr. Dulibić. Ostale stranke so dobile po en mandat, in sicer je bil izvoljen dr. Trumbić, ki je kandidiral na prvem mestu vseh strank ter je pridobil 33.000 glasov. Poleg tega so se izvolili radikalec Ljuba Jovanović, demokrat dr. Krstelj in dr. Drinković na svoji samostojni listi.

IZID VOLITEV V SRBIJI

Belgrad, 30. Vsi dosednji podatki o volitvah, bodisi iz Srbije ali iz ostalih delov države še niso popolnoma točni. Iz Macedonije dosežal še ni službenih podatkov. Po poročilih tukašnih časopisov so delni rezultati v vseh državah naslednji: Radikalci 93 mandator, demokrati 90, komunisti 53, pučka stranka 25, muslimani 28, težaške stranke 26, Radičevići 54, Hrvatska zalednica 6, socialisti demokrati 10 mandator. Iz same Srbije so znani dosedaj nastopni izidi: beaško okrožje: radikalci 4, demokrati 1; valjevsko okrožje: radikalci 2, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; vranjsko okrožje: radikalci 3, demokrati 4, komunisti 1, seljaki 1; gručevaško okrožje: radikalci 2, demokrati 2, komunisti 1, seljaki 1; krajiško okrožje: radikalci 3, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; kruševaško okrožje: radikalci 3, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; moravsko okrožje: radikalci 3, demokrati 2, komunisti 1, seljaki 1; niško okrožje: radikalci 4, demokrati 2, komunisti 1; porinsko okrožje: radikalci 3, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; liberalci 1; rudniško okrožje: radikalci 1, demokrati 2; smedereško okrožje: radikalci 1, demokrati 3; timeško okrožje: radikalci 3, komunisti 1, seljaki 1; užičko okrožje: radikalci 2, demokrati 1, komunisti 1, seljaki 1; obriško okrožje: demokrati 2, seljaki 1; prizrensko okrožje: radikalci 1, demokrati 1, komunisti 2; čačaksko okrožje: radikalci 3, demokrati 1.

IZID VOLITEV V BOSNI

V Bosni in Hercegovini so dobili demokratski kmetje (težaki) 11, radikalci 12, muslimani 25, hrvatska (zajedničkarska) težaška stranka 6, demokrati 3, komunisti 3, klerikalci 3.

IZID VOLITEV V ČRNI GORI

Črna Gora je zase eno volilno okrožje z 10 mandati. Od teh so dobili komunisti 4, demokrati 4, radikalci 1 in republikanci 1.

VLADNI NACRT O UPRAVNI RAZDELITVI DRŽAVE.

Kakor poročajo listi iz Belgrad, je ministrski svet sprejel načelo, da bodo obsegale pokrajinske oblasti teritorije z najmanj 200.000 do 600.000 prebivalcev. Belgrad, Zagreb in Ljubljana bodo imeli kot prestolna in svobodna mesta posebno široko kompetenco. Kompetenca pokrajinskih oblasti se bo razprala po načetu dekoncentracije. — Vlada bo ta načrt predložila ustavotvorni skupščini.

DVOZBORNIČNI SISTEM.

LDU Beograd, 30. Na večerajšnji ministrski seji so razpravljali o ustavnem načrtu z ozirom na samoupravne enice. Med drugimi je bil sprejet dvozbornočni sistem. Senat bo obstajal iz 100 članov, ki se bodo volili na devet let, tretjina njih pa se bo obnavljala vsaka tri leta. Senator mora biti star 40 let in mora imeti najmanj srednje šole.

DELO KONSTITUANTE.

LDU Zagreb, 30. »Jutarnji List« poroča iz Beograd, da bo prvo delo konstituante verifikacija mandator, potem pa bo konstituanta prešla na razpravo o ustavi. To delo bo trajalo štiri do šest mesecev, nakar se bo konstituanta pretvorila v zakonodajno skupščino in bo trajala dve leti.

Prihodnje volitve bi se imele vršiti koncem leta 1922, ali začetkom 1923.

OSTAVKA CENTRALNE VLADE.

Zagreb, 30. »Večer« javlja iz Belgrada: Obstaja nakana, da ves kabinet poda ostavko. Dr. Vesnić stoji na stališču, da ker nekateri ministri niso bili izvoljeni v konstituanto, ima kot ministrski predsednik dolžnost da poda ostavko kabineta. ki se pričakuje jutri. Voditelji demokratske in radikalne stranke kot dveh najmočnejših frakcij so povabili v Belgrad, da se sporazume glede nastopanja. Z drugimi strankami pa se vrše porajanta preko vlad v Zagrebu. Sarajevu in Ljubljani. V političnih krogih se misli, da se bo sestavila provizorična vlada, ki bo vodila posle samo tako dolgo dokler se ne sestane konstituanta, iz katere bo izšla nova vlada.

ČEHOSLOVAKI ZA DRUGO INTERNACIONALO.

Praga, 30. Strankino zborovanje češkoslovaške socialne demokracije se je izjavilo za drugo internacionalo. Tozadevno mesto iz resolucije stranknega zborovanja se glasi: Češkoslovaška socialna demokratska stranka se more udeleževati le ene internacionale, ki priznava njeno samostojnost in svobodo delovanja in ki s svojimi statuti jamči za trajno zmago socializma notno ustanovitve socialistične republike v sporazumu z ostalimi republikanskimi državami. Radi tega naj se druga socialistična internacionala tako preimenuje, da bo popolnoma odgovarjala zahtevam časa in celokupnega socialističnega delavstva. Strankino zborovanje je sklenilo da se bo stranka v informativno svrhu udeležila na svojem zastopniku švicarske konference onih organizacij, ki ne pripadajo niti tretji internacionali.

MEDNARODA ŽELEZNIŠKA KONFERENCA.

Amsterdam, 30. »Telegraaf« javlja iz Londona, da se je v Memorial Hall otvorila mednarodna železnišarska konferenca. ki jo je sklicala mednarodna zveza transportnih delavcev. Zastopanih je bilo 1.357.000 železničarjev iz Nemčije, Holandije, Švedske, Danske, Francije, Luksemburške, Avstrije, Anglie in Belgije.

Voditelj angleških železničarjev Thomas je v svojem govoru izjavil: Volna je povzročila, da se delavski razred vseh dežel ne da več izkoriščati. Sedaj ko je vojna končana, čutilo delavci, da se morajo prizadevati rane ozdraviti in da se mora delavstvo med seboj spraviti. Ako bi se bili delavci že med vojno razumeli, bi morda ne prišlo do dogodkov zadnjih let. Nismo še dosegli konca boja. V Angliji se pripravila za prihodnje mesece srđit boi in sicer se bo bil ta boj za čisto druge zahteve delavcev, kakor doslej. Angleško delavstvo meni da mu ne bo treba le prenašati bremen, temveč da se bo lahko tudi udeleževalo smotrene uprave železnic. In za to udeležbo pri upravi železnic se bo vodil prihodnji boi. Železničarska konferenca je sprejela resolucijo, v kateri pozdravlja splošno uredbo šurnega delavstva in pozivlja sodruge vseh držav, v katerih se tei zahtevi motivilo, da uporabljajo svojo gospodarsko moč.

Nekaj opazk o volitvah.

Volitve rezultati sicer še niso natančno znani in bo trajalo še nekaj dni, predno bodo uradno ugotovljeni izidi volitev po vseh volilnih okrožjih a vendar je že danes mogoče pregledati skupni rezultat vsaj v glavnih obrisih, ki nam omogočajo po strastni agitacijski borbi nekoliko mirnejši in kritičnejši pogled na stanje, katero nam razkrivajo volilni

rezultati tako v Sloveniji kakor v celi državi.

Če hočemo izid sedanjih volitev prav razumeti, si moramo v prvi vrsti predočiti, da so to drve volitve v naši državi po vojni. Svetovna vojna je potegnila v gospodarsko deruto celo Evropo za seboj, ne samo onih držav, ki so se vojskovale, ampak tudi nevtralne. Rezultat vojne neolomije le splošno pomanjkanje najvažnejših življenjskih potrebščin, in cela Evropa trpi vsled pomanjkanja hrane, obleke in stanovanj. Pomanjkanje teh stvari je ustvarilo v celi Evropi ogromno nezadovoljstvo, ki se je v premezanjih in v zmagovitih državah obrnilo proti onim, katere je ljudstvo delala odgovorne za ta neznosni položaji bodisi po pravici, bodisi po krivici.

Tako smo videli, da le politično nihalo v Nemčiji in v Avstriji in pa Češkem in v Italiji in v Rusiji udarilo povsod na skrajno levico: od carizma in monarhizma v socialistizem in v komunizem.

Isti polav imamo tudi pri nas. — Tudi pri nas je ljudstvo dobi duška svojemu čutenju z izrazom nezadovoljstva do onih, katere smatra za povzročitelje njegove nezadovoljnosti oziroma za nosilce sistema, ki sedanega stanja ne more popraviti. Razloček med nami in ostalo Evropo le samo časoven: namreč družod so obračunali že takoj po vojni 1. 1918, mi pa šele sedaj.

Da pa smo mi obračunali šele sedaj, temu je vzrok ustanovitve Jugoslavije, od katere smo pričakovali takojšnjo izboljšanje žalostnih poveljnih razmer. To pričakovanje se je izkazalo seveda popolnoma neutemeljeno ker ono silno bogastvo Jugoslavije s katerim smo tolažili sebe in druge, ni razpoložljivo, ampak leži zakopano v zemlji in bo treba še mnogo pridnosti, mnogo dela in mnogo podjetnosti predno bo mogoče šele pričeti z dviganjem tega bogastva. Od poznega pričetka pa ljudstvo nima nič ampak ono zahteva takojšnje pomoči. Ker mu pa obljubljena deveta dežela Jugoslavije tega ni mogla dati, zato se je izvršil o brilki volitev tudi pri nas danes isti proces, kakor se je izvršil drugod že nred dvema leti.

Zadnje volitve so se vršile torej v znaku nezadovoljstva z obstoječimi razmerami in s padom onih strank, ki so dosedajni sistem držale. Zato je padla in Sloveniji JDS in padla SLS in politično nihalo je udarilo na levo.

Sedaj pa nastane važno vprašanje: Ali je ljudstvo pri volitvah res izrazilo svojo voljo, kaj da hoče ali le samo izreklo, česa da neče? To je velevažno vprašanje in odgovor na to vprašanje moramo najti z vsi resnobno in resnostno, ako hočemo priti do pravih in realne politične orientacije za bodočnost.

Po našem skromnem mnenju ljudstvo ni povedalo, kaj hoče. Dokaz temu je silno cenjenje glasov. Če bi si bilo ljudstvo na jasnem o enotnem, pozitivnem programu ne bi bilo mogoče, da se deli na preko dvajset političnih strank v celi državi ampak bi imeli kvečjemu štiri ali pet strank. To je važna ugotovitev ki nam kaže da smo še zelo daleč od normalnih razmer. Ljudstvo je pri zadnjih volitvah povedalo, le, česa neče: kaj pa naj se postavi na mesto prejšnjega oziroma dosedanjega stanja?

Odgovor na to vprašanje bodo morale dati v prvi vrsti nove stranke, katere je ljudstvo volilo ne toliko zato ker jim zaupa ampak zato ker hoče imeti nekaj drugega, nekaj novega na starem mestu. Če ne bodo mogle nove stranke zadovoljiti ljudstva tako kakor si ono želi, se bo obrnila ljudska nezadovoljnost pri prihodnjih volitvah proti nim, ravno tako kakor je bil to slu-

Zat v Avstriji: politično nihalo bo udarilo takrat zonet na desno!

Socialni demokrati smo dosegli pri sedanjih volitvah lepe uspehe. Mi ne tačimo, da je tudi nam vrgla v škrinico marsikako kroglico slišna nezadovoljnost. Zato moramo na pravočasno skrbeti, da nam bodo prinesle prihodnje volitve ne samo toliko kroglice, kakor jih je sedaj; morebiti prinesla slišna nezadovoljnost ampak da nam bodo prineslo vse kroglice pravo. socialistično omejevanje. V to smer mora biti našel obrateno našo delo.

Politične vesti.

+ Monarhija trdno stoji... Na Hrvaškem so dobili Radičevići nad 50 mandatov. V Srbiji, na Hrvaškem in v Sloveniji so dobili komunisti nad 50 mandatov. Frankovci so dobili okrog 20 mandatov, soc. demokrati so dobili okrog 15 mandatov. itd. — Če sedaj ne bo prišel pravočasno na pomoč kraljevi komunisti dr. Lemež, potem bo zlo...

+ Nov sistem na obzorju vidi »Slovenski Narod«. Mi ga pri najboljši volji ne vidimo. Kaj pa se naj izpremeni? Zgodilo se je ležeju lahko to, da pride v palačo na Bleiweisovi cesti na mesto dr. Brejca sedanjí stanovniški komisar g. Vencelj. Ta je pa njegov švoger in cela slovenska vladavina bo ostala še naprej v »zlahti«, kar je glavna stvar. Oče župan naj se torej nikar ne boje za svojo hišo; če je ni vzel sedanjí stanovniški komisar Vencelj, je tudi gospod deželni predsednik Vencelj ne bodo zvel.

+ Delnični izid volitev v Sloveniji bo znan in objavljen do četrtika.

+ Nove klopi v skupščini. Kakor nam poročajo iz Beograda, je uprava skupščine naročila za novo zbornico tudi nove klopi. Klopi se od sedanjih znatno razlikujejo, ker so konstruirane tako, da se lahko lahko in komodo pod nje vleče, kadar zapoje vojaška trobenta. Kraljevski komunist in poslanec dr. Lemež bo gotovo zadovoljen.

+ Goljufije pri volitvah. »Radniške novine« pišejo, da v Beogradu nekateri delni volilni kroglice in da je volilno kroglico našel neki delavec celo na cesti prav blizu ministrstva za notranje zadeve. Smi, da so se dogajale na volišču s temi kroglicami goljufije.

+ Nove volitve v Italiji? Iz Rima javljajo, da se bodo marca 1. 1921. vršile v Italiji nove volitve za parlament, ker meščanski politiki upajo, da bi razpust sedanjega parlamenta dobro uplival na ureditev notranjih razmer v Italiji.

+ S kongresa češke socialne demokracije. Kongresa v Pragi so se udeležili samo tisti odposlanci, ki so izjavili, da stoji na starem socialdemokratskem programu. Med temi je 500 domačih in najbolj znani voditelji socialdemokratov drugih dežel kakor: Vandorvalde, Haysmans, talnik angleške železničarske organizacije Cramp, za karpatske Ruse Ostapczuk, za ruske socialne revolucionarce Suhomilov, za socialno demokracijo v Nemčiji Herman Müller, za nemško-češke socialne demokrate dr. Heller. Našo stranko zastopa s. Eibin Kristan.

+ Zveza narodov je imela v ponedeljek dne 29. nov. sejo pod predsedstvom Hymansa. Na seji je stalna posvetovalna komisija sprejela osnutek vojaške ladjeplombe in zrakovplombe. Ta komisija ima po točki 1 pogodbe izdelati poslovnik glede vojaške moči in vojnega oboroževanja Albanije, Avstrije in Bolgarije, ki so prošle zvezo narodov za sprejem. Nadale je svet odobril besedilo poročila o jamstvih, katera ima zveza narodov prevzeti po pogodbi med Jugoslavijo in Češkoslovaško glede varstva manjšin.

+ Angleška nadvlada sveta se približuje svojemu koncu. Že večkrat smo opozorili na velikansko separatistično gibanje, ki se poraja v Indiji in smo tudi rekli, da

zmaga tega gibanja povzroči nov političen in gospodarski položaj ne samo na Angliškem, ampak radi odvisnosti Evrope do nje tudi v Evropi sami. Sedaj je storilo Indsko ljudstvo svoj prvi odločni korak in je začelo zoper imperijalistično nasilje uporabljati nasilje izkoriščancev. Povod k temu je dal brutalni nastop anglosaskih uzurpatorjev, ki so v Amritsarju... neki javni manifestaciji brez posebnega vzroka streljali na neoboroženo maso, pri čemer je bilo več tisoč žrtev in nasilna mirovna pogodba antante s Turčijo, ki je Turčijo razkosala na sto onemoglih delcev, kar je poglajalo 60 milijonov mohamedanskih Indijcev z ostalimi domačini in nekako obrambno zvezo, katere namen »e osvobodjenje Orienta in predvsem Indije izpod kapitalističnega jarma evropske Anglije. Od ogromne stavke po vsem indijskem so bili prvi posreč. nastopi te zveze, katere dobiva direktive od vsakeleme narodnega kongresa v Kalkuti, ki je bil do sedaj le nekaj polhleven izraz avtonomistične ideje, ki si ni upala preko »lojalnih« protestov. Stvar se je sedaj izpremenila, ko je slavni Mlozof in voditelj Gaudhi med vsemi 6.800 narodnimi zastopniki, ki so se zbrali na letošnjem kongresu, izdal paroli »nesodelovanja«, brezobzirnega bojkotiranja in paraliziranja angleških vladnih odredb. Zanimiv je notranji preobrat, ki se je izvršil v tem možu tekem let: iz

nekdanjega pacifista in anglofila je postal strasten sovražnik tujega gospodarstva in zagovornik pravice svojega naroda. S tem se je tudi približal njegovemu čustvovanju in ni čuda, če se je ljudstvo tako hitro odzvalo njegovemu pozivu k izpolnitvi omenjenih predlogov. Danes je stvar že v polnem teku in je imela že važne posledice. Kmalu jih bomo v Evropi tudi občutili, zlasti pa proletarijat, ki se mu pridružuje v daljni Indiji nov zaveznik v njegovem boju zoper vsesvetovni kapitalizem.

+ Budget Japonske za 1. 1920 kaže, da se Japonska buržoazija pripravlja na vojno. Svoje veliko bogastvo meče Japonska v žrelo militarizma. Za vojsko je to leto japonska vlada dala 1348 milijonov jenov (jen je danes najboljša valuta), za vojno mornarico pa 1130 milijonov jenov. Bogastvo na Japonskem silno raste, na drugi strani pa postaja položaj industrialnega delavstva vedno slabši. Cene življenjskega kapitalisti na umeten način silno zvišali. Amerika bo imela z Japonsko še velike simosti.

Iz strok. organizacije.

Vsem podružnicam stavbiške organizacije v Sloveniji naznanjamo, da se vrši skupščina Osrednjega društva v nedeljo dne 5. decembra 1920 v Spodnji Šiški gostilna pri Celarcu. — Upravni odbor.

Dnevna kronika.

Jugoslovanski državljanstvo.

Regent Aleksander je podpisal naredbo o pridobivanju in izgubi državljanstva države SHS potom odcije in prošnje. Glasom te naredbe postanejo državljani SHS vsi bivši avstrijski podaniki, ki so imeli dne 1. januarja 1920 desetletno pravico na onih bivših avstrijskih ozemljih, ki so pripadla nam in ki so to pravico ohranili do 16. julija 1920 (dan, ko je stopila v veljavo senžermenska mirovna pogodba).

Osebe, ki so si pridobile pravico pristojnosti šele po tem roku, morejo postati jugoslovanski državljani samo potem, odobrite pokrajinske vlade, za kar na morajo vložiti prošnjo. Osebe na ozemljih, ki so bila prisojena Italiji, Rumuniji, Češkoslovaški ali Poljski, morejo ontirati za našo državo do 16. julija 1920 pod pogojem, da so imele pristojnost na ozemljih, ki so pripadla Jugoslaviji.

Prijave in prošnje za državljanstvo se imajo pri nas nasloviti na deželno vlado. Osebe v interesu se morejo obrniti na notranje ministrstvo notom diplomatskih oblasti držav, kjer se nahajajo Osebe, ki imajo pravico pristojnosti na ozemlju, ki je pripadlo drugim državam, lahko postanejo jugoslovanski državljani če do 16. januarja 1921 izjavijo, da želijo to postati. Za ozemlje, ki je pripadlo Italiji, velja rok od šestih mesecev od dne ratifikacije rapalske pogodbe dalje. Za prijave v tej zadevi je kompetentno notranje ministrstvo.

Osebe, ki se nahajajo na našem ozemlju, na imajo pravico pristojnosti v neki drugi državi, moreto do 16. julija 1921 ontirati za jugoslovansko državljanstvo. Te osebe imajo pravico, da pri morebitni preselitvi vzamejo s seboj vso svojo premoženje.

Dr. Korošec je kandidiral proti volti cerkvene oblasti. »Sl. Narod« poroča, da je dr. Korošec kandidiral proti volti škofijske oblasti, ker ni prošil za to dovoljenje, kakor predpisuje katoliško cerkveno pravo.

— Popis invalidov, vdov in sirot. Mnogi občinski uradi še doslej niso vpsalili invalidskemu oddelku poverjenstva za socialno skrb v Ljubljani izkazov o popisu vseh invalidov, vdov in sirot gla-

som naredbe z dne 6. septembra 1920. Rok za vpošiljanje teh izkazov je potekel že 10. oktobra. Z ozirom na to, da je odvisno od socialne statistike, ki jo ima sestaviti poverjenstvo na podlagi teh izkazov, vprašanje ureditve novih doklad k pokojnikom naših preskrbljenec, je nujno potrebno, da zadostijo vsi občinski uradi nemudoma svoji dolžnosti. Opozorjamo na to, da nosijo občinski uradi vso odgovornost za morebitne posledice, ki bi nastale vsled brezbržnosti posameznih uradov. Upoštevati morajo, da ne bo mogoče sestaviti socialne statistike in vsled tega tudi ne urediti vprašanja državnih preskrbnih tako dolgo, dokler ne bodo zbrani izkazi iz vseh občin.

— Uradni lista št. 136. prinaša začasni zakon o proračunu državnih razhodkov in dohodkov za 1. 1920-1921 s finančnim zakonom za isto leto. Štev. 139 objavlja naredbo, s katero se določa pristojbinski cenovnik državnih kmetijsko-kmetičnih zavodov v Sloveniji. V štev. 140. je razglašena naredba prednede vlade o postopanju z našimi in tujimi dvoletniki, ki prestopajo mejo, da obdelujejo svoja zemljišča, spravljajo pridelek z njih in gonijo živino na svoje pašnike.

Velika altera na pošti. Na ljubljanski pošti so prišli na sled organizirani družbi, ki je kradla denar iz ameriških pisem. Policija je že več oseb aretirala. V altero je baje zapleten tudi več višjih uradnikov. Neznani zločinec je v Gaberljah pri Celju težko ranil in oropal Jurija Plahuta, mehanika. Plahuta je imel z zločincem hud boj, pri katerem je skoro gotovo tudi zločinec zadobil rane. Oblasti so uvedle preiskavo.

Prepoved sprejemanja blaga in trgovinskega brutta za Belgrad loco in tranzit, katero se odposilja iz ozemlja severno od Belgrada, je podaljšana do vstevši 4. decembra. Od prepovedi je izvzet samo živ brutto, premoz ter vojaške in železniške pošiljave.

— Družba zaplenjenih konjev (huculi) se vrši jutri 2. t. m. 15. uri na pristavi »Vavčevalnice«. Zeleni hrib pri Dolenskem kolodvoru. Le resnim kupcem je dovoljen vstop.

Cene nekaterih živil v Sarajevu. Mleko 17 K, kisló mleko 8 K, eno jajce 2,40 K, maslo 90 K 1 kg, kisló zelje 5 K 1 kg, krompir 2,50 K, orehi 12 K, jabolka 6 K, kostanj 8 K, repa 4 K, zelje v glavah 3 K. Cene so torej precej različne od cen na ljubljanskem trgu.

Gospodarstvo.

— Češkoslovaška trgovina v Trstu. Na podlagi Italijansko - češkoslovaških gospodarskih pogajanj, ki so se vršila pred kratkim, se bosta v Trstu postavili dve češkoslovaški skladišči, da se olajša domači eksport v Levanto in Azijo. Razen tega se bo ustanovila češkoslovaška carinska ekspozitura v Trstu, o čemur se bodo vršila še posvetovanja prihodnj teden.

— Svet ljudskih poverjenikov v Rusiji je z ozirom na nujno potrebo, da se dvigne produkcija, sklenil, dati koncepcije zapadnim državam. Take pogodbe bi se sklepale le z zanesljivimi organizacijami. Koncepcionariji bi imeli pod pogojem, da podjetja tehčno izpopolnjuje, del izdelkov izvažati.

Po svetu.

— Rim v temi. Delavci v električnih obratih so vsled nesporazumljenj gospodarskega značaja z upravo občinske elektrarne pričeli stavkati. Občinska uprava je podvzela vse potrebno, da bi zagotovila nezmanjšane razsvetlilavo mesta in gošline moči za cestno železnico. Opolnoči so dale oblasti vso elektrarno zasedsti po voljkih in so postavile ob vseh električnih napeljavah stražnike. Tehnično službo opravljajo državni inženjerji in žensiske čete. Pri zasedbi obratov se ni dogodilo nič posebnega.

— Aretacije v Bologni. Policija je v zvezi z dogodki, ki so se dogodili dne 21. t. m., odredila nadaljnje aretacije. Med dr. so bili aretirani tudi trije madž. komunisti in nekaj anarhistov. Policija je zaplenila tudi nekaj kompromitirajočih dokumentov.

— Socialni demokrati v Avstriji prišono zopet izdajati list »das Volk«, ki je bil kot edini nemški list 1. 1914 od oblasti ustavljen.

— Skrb za invalide v Avstriji. L. 1918 so meseca decembra v Avstriji sklenili, da se vsa imovina Habsburgovcev, porablja za preskrbo vojnih invalidov. Sedaj ko so v Avstriji na vladí kmetikel, so nastale glade tega velike ovire, ker med nimi prevladuje upanje, da se Habsburgovci kmalu povrnejo. Lepa »skrb« za invalide!

— Poljska ni več v vojnem stanju, zato rabi orožja. Belgijski ministrski svet je odločil, da se prodajo Poljski vse zaboje pušk, ki jih poseduje Belgija. Poljsko so pravzaprav kar se tiče vojnega materiala bili primorani povsod bojkotirati. Toda imenovani ministrski svet se izgovarja s tem, da Poljska ni več v vojnem stanju, pa ne more nikomur več škodovati. Čudna logika!

— Kerenski se pozaja s sovjetsko vlado. Kakor javlja »Gazeta Poranna« iz Helsingforsa, pride Kerenski v prihodnjih dneh v Roval. Cilj njegovega potovanja ni pogajanja z zastopniki sovjetske vlade glede njegove vrnitve na Rusko.

— Če pade glava, pade telo. Angleška vlada je dala s takim poveljem zapreli predsednika irske republike Artura Griffitha in drugih je sir Greemvol odgovoril, da so našli pri predsedniku dokument, ki zasluži veliko pozornost. Aretiranci ostanejo v zaporu, dokler ne bo tej pozornosti zadosteno. Torej drugi slučaj Mac Sweeneya! V tem pa se taini poboji po deželi nadaljujejo. Zda pade eden na tej strani, zda pade drugi na oni strani, dokler ne bo pač konec enega ali drugega.

Kulturni vesnik.

Kulturno posojilo Jugoslavije. V nekaj dneh bodo zaključena pogajanja naše vlade z neko švicarsko finančno skupino glede

nabave 500 milijonov švic. frankov posojila. Posojilo bo brezobrestno in vračljivo v 25 letih. Kod odškodnino bi finančna skupina dobila poleg blokposojila monopol za svoje filme v Jugoslaviji. Omenjena skupina mora za to svoto dovršiti v sedmih letih naslednje zgradbe: V Ljubljani vseučilišče, zgradbo za narodno biblioteko in odkupilo bi se dramsko gledališče in Jakopičev paviljon. V Belgr. la so predvidane med drugimi zgradbami palača ministrstva prosvete, vseučilišče, narodna biblioteka in muzej, opera, slikarska akademija... na šola, konservatorij, zoološki vrt, akvarijem in dijaški dom, nadalje več kulturnih zgradb v Zagrebu, Skoplju, Osijeku, Novem sadu, Sarajevu in Splitu. Izvršila bi se tudi konservacija in restavracija vseh monumentalnih starin v Jugoslaviji. Iniciativno za to posojilo je dal g. Nušić, načelnik umetniškega oddeljenja.

Gledališki repertoar. Drama: Sreča »Hasanaginica«, slavnostna predstava, izven: četrtak »Bobrov kožuh«, E; petek: »Sen kresne noči«, v operi ob dramskih cenah, C; sobota »Bobrov kožuh«, D; nedelja »Figaro se ženja«, izven: nedelja »Pahujanje v dolini Šentflorjanski«, B. — Opera: Sreča »Dalibor«, slavnostna predstava, izven: četrtak zaprti; petek »Sen kresne noči«, dramska predstava, C; sobota »Rigoletto«, A; nedelja »Veselo žone windsorske«, izven.

Gledališki list štev. 12, prinaša poleg vzporedov članek dr. P. K. o italijanski moderni veristični operi.

»Za dolgo časa pričakovani veliki narodni posupei, zložil Anton Jakl, op. 41, je ravnikar za salonski orkester izšel in se dobva izvod za K 150 le, v trgovini z muzikalijami in knjigami, Ig. pl. Kleinmavr et Fed. Bamberg, v Ljubljani. Nadaljne izdaje za salonski orkester se pripravljajo.«

Dopisi.

Odgovor na »Rd. prapor« št. 50. »Rd. prapor« 20. nov. piše, da je Hrstinski radi s. Golobna, eksplozivni. Toda mi socialni demokrati vemo, da bi komunisti sami radi kaj v zrak poglali, če bi bili dovolj močni, tako so pa samo usta na široko odprli. V tistem članku pisec po svoji navadi laže, da je bilo v dvorani s. Malovrhovi samo 32 oseb navzočih, po spomnito se na dvorano, v katero gre 1000—1200 oseb, če ni stolov in miz notri, ki jih pa tedaj ni bilo, ker jih je »R. p.« za svoje pristaše vzel. Listi tudi laže, da je s. Malovrh zaključil snov z omejenim ženskim bataljonom; zaradi te laži je bilo lahko sram, kajti vsakdo je videl, kdor je bil navzoč, kako se je šodil zaključil. Najumazenejša laž pa je to, da je s. Golobna zlati cvikar zaradi strahu da tja pade, saj smo bili vendar na odru pri njem.

Rudarji iz Hrstinske.

Društvene vesti.

»Društvo slušateljev filozofske fakultete« priredi III. javno predavanje pod naslovom »Telo in duša«. Predava g. univ. prof. dr. France Veber. Predavanje je razdeljeno na 4 dele in sicer: I. v petek, 3. dec. ob 8. uri zvečer; Bistvo duševnosti. II. v sredo 8. dec. ob 10. uri dopol.; Lastnosti stališče napram metafizičnim hipotezam o razmerju med dušo in telesom. III. v nedeljo 12. dec. ob 10. uri dop.; Brezčasna harmonija med duševnim in neduševnim svetom. IV. v četrtek 16. dec. ob 8. uri zvečer: Stopnje življenja in pomen kulturne. Vsa predavanja se vršijo v zbornici na univerzi (bivši dež. dvorec.) Vstopnina: sedež 5 K, stojšče 3 K. Predprodaja vstopnic pol ure pred začetkom vsakega predavanja. Predavanja bodo poljudnoznanstvena ter tako razumljiva in dostopna vsakomur. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Odobr.

Izdatelj: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Velika URARSKA RAZPRODAJA
radi opustitve trgovine.
Naznanjam slav. občinstvu, da se vrši 7. decembra t. l. od 9. ure zjutraj do 16. ure proustovalna javna dražba. Razprodajale se bodo raznovrstne ure, veržice, obeski, velika zaloga garnitur in orodje. Proda se vrši Gospodarska (prej Marije Terezije) cesta 7. K. LINHART, ur.

Kupim vsa ko. množino cinkahsvinca
po najvišjih cenah.
M. Ussar, kloparnica,
Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega
haložana
naj se blagovoli poslužiti tvrde:
Prva haložska trgovina z vinom
ANTE KORENIAK in drug pri
Sv. Barbari v Haložah.

Amerikansko strojno OLJE
olje, lahko, za vretena,
olje za transmisije,
olje, strojno, za poljed. stroje,
olje, strojno, za težke stroje,
olje za avtomobile, lahko,
olje za avtomobile, izred. težko,
olje za ciline, d.
olje proti prahu.
Glavna zaloga:
Medic. Rakovec & Zankl, d. o. o. z.
prej A. Zanklrov sirot.

Oblastveno konces. Informačni zavod
Drag. Beseljak
v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne.

Splošna ključavničarska in mehanična delavnica
se je otvorila.
Sprejema splošna popravila pisalnih in šivalnih strojev, kontrolnih blagajn itd.
Fr. Lebar & L. Tišler
Jenjkova ulica 9.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
POT K SOCIJALIZMU.
Cena K 2.—
Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Na drobno! Na debelo!
ČAJ
Jos. Fabiani,
Ljubljana, Prešernova ulica 54,
nasproti glavne pošte
Telefon interurban 548.
Velika zaloga špecerijskega in kolonijalnega blaga, likerjev, namiznih in dezertnih vin.

DANICA
krema za obutev
čisti, svetli, ohranila kožo
Proizvajala:
SLAVIA tvornica kemičkih proizvoda d. d.
Za reb. Hlica 213. Brojavi: »Cemla«.